

# CYNGOR CYMUNED LLANELLYD, TAICYNHAEAF A BONTDDU

Cynhelir cyfarfod o'r Cyngor yn Neuadd Bentref Llanelltyd  
Nos Fawrth, Mawrth 12, 2024 am 7:30yh o'r gloch.

## AGENDA

[www.cyngorllanelltyd.cymru](http://www.cyngorllanelltyd.cymru)

### Gweddi

#### 1. Ymddiheuriadau:

#### 2. Datgan diddordeb:

#### 3. Cadarnhau cofnodion cyfarfod Chwefror 13, 2024

#### 4. Materion yn codi o'r cyfarfod Chwefror 13, 2024

Eitem 4. Eitem 11.7. Derbyniwyd llythyr (15/2/2024) oddi wrth Delyth yn rhoi gwybod bydd y ddedfryd yn digwydd dydd Gwener, Mawrth 15 oherwydd profedigaeth deuluol.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

Eitem 11.ch. Llythyr (29/2/2024) oddi wrth Priffyrdd, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod sydd ddim angen bin halen arall ar y ffordd ond defnyddio y bin sydd yno'n barod. (Rhoddwyd gwybod (29/2/2024) i Priffyrd mae angen y bin ond cafwyd galwad ffôn (5/3/2024) ganddynt yn dweud sydd ddim angen bin arall). Anfonwyd llythyr (7/3/2023) yn rhoi gwybod mae angen bin arall oherwydd mae'r bin presennol BD5 ymhell o Foel Ispri Uchaf.'

Eitem 11.ch. Diolchwyd (29/2/2024) i Priffyrdd, Cyngor Gwynedd am y gwaith rhagorol cafodd ei wneud yn sgubo ffordd Taicynhaef.

#### 5. Materion Ariannol

- a. Llythyr (15/2/2024) oddi wrth Marie Curie yn diolch am ein rhodd o £120.
- b. Llythyr (20/2/2024) oddi wrth Theatr Baracaws yn diolch am ein rhodd o £30.
- c. Llythyr (2/3/2024) oddi wrth Elusen Ambiwlans Awyr Cymru yn diolch am ein rhodd o £300.
- ch. Llythyr (7/3/2024) oddi wrth Ffederasiwn Ffermwyr Ifanc Meirionnydd yn diolch am ein rhodd o £150.

d. Llythyr (23/2/2024) oddi wrth Neuadd Bentref Bontddu yn diolch am ein rhodd o £450 a holi pam mae'r cyfraniad yn llai y flwyddyn hon (roedd yn £600).

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

dd. Balans yn y banc ar 29/2/2024: £5,925.96.

## **6. Archwilio**

## **7. Mynwent Llanelltyd**

a. Mater sydd angen sylw o gyfarfod Chwefror 13, 2024:

Eitem 5.a. Mae Mr Meurig Ashton yn dymuno cael torri gwair ym mis Gorffennaf. Mae hyn oherwydd y gwrthwynebiad iddo dorri gwair yn Ebrill/Mai. Felly bydd torriad gwair ym Mehefin, Gorffennaf, Awst a Hydref.

Anfonwyd llythyr yn rhoi y gwybodaeth i'r aelodau

Bil (2/12/2023) am £1,580.00 oddi wrth A.M. Ashton am wneud gwaith yn y fynwent. Torri gwair a'i gludo ym Mehefin, Awst a Hydref (£1,200); chwistrellu'r llwybrau a'r waliau â chwynladdwr (10awr @ £14 = £140 + £30 (chwynladdwr)); torri mân goed a choeden gelyn wrth Tanllan a'u cludo (10awr @ £14); a thorri gwrychoedd (5awr @ £14 = £70).

Amgáu gyda'r bil roedd llythyr (7/12/2023) yn awgrymu adolygu trefniant torri gwair oherwydd costau wedi cynyddu'n sylweddol ers iddo wneud y gwaith 7 mlynedd yn ôl. Mae'n awgrym torriad ychwanegol yn diwedd Ebrill / dechrau Mai. Felly bydd 4 torriad am £450 yn gwneud cyfanswm o £1,800.00 (swm presennol yw £1,200.00). Gyda gwaith ychwanegol e.e. chwistrellu £16 yr awr (pris presennol yw £14 yr awr).

Y gost fyddai'r bil uchod gyda'r prisiau newydd: £1,800 + £160 (10awr @ £16) + £30 + £160 + £80 (5awr @ £16) = £2,230.00.

## **8. Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri**

## **9. Gohebiaeth**

a. Llythyr (26/2/2024) oddi wrth Cyngor Cymuned Pistyll ynglŷn â hyfforddiant a chael modiwlau trwy'r Gymraeg, gwasanaeth sydd ddim yn cael ei roi gan Un Llais Cymru. Derbyniodd Comisiynodd y Gymraeg cais y Cyngor am hyfforddiant yn Gymraeg a rhoddwyd gwybod i swyddogion Un Llais Cymru. Felly mae'r Cyngor yn trefnu cyrsiau Un Llais Cymru yn Gymraeg. Amgáu gyda'r llythyr mae rhestr o fodiwlau sydd ar gael; mae'r modiwlau yn para am 90 munud a bydd ar-lein.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

b. Llythyr (5/3/2024) oddi wrth Un Llais Cymru yn rhoi gwybod am gyrsiau i wella sgiliau Cymraeg am 4 wythnos neu 2 wythnos rhwng Gorffennaf 8 ac Awst 2, 2024 yn Aberystwyth.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

## **10. Adroddiad Cynghorydd Delyth Lloyd Griffiths**

a. Neges pasiwyd i'r aelodau (22/2/2024):

Datganiad i'r wasg parthed Coed y Brenin yn dal ar agor wedi mynd allan 16/2/24 – gan Ffion Clwyd Plaid Cymru

Gofynnwyd i mi anfon datganiad allan er mwyn rhoi gwybod fod y ganolfan ar agor.

Mae grwp lleol o dan arweiniad Rhys Llywelyn wedi cyfarfod 19/2/24 ac yn bwriadu sefydlu Grwp Cymunedol (dim yn gwneud elw).

### **Ariannu Gwynedd i'r dyfodol**

- Gyda'r pwysau cynyddol ar y galw am wasanaethau Cyngor Gwynedd ar ben chwyddiant, mae angen **£23 miliwn** i gyfarch y bwlch ariannu yn y gwasanaethau ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod.

- Dim ond cynnydd o **£4 miliwn** welodd Cyngor Gwynedd yn ei setliad ariannol gan y Lywodraeth Lafur yng Nghaerdydd eleni (2024-2025). Does dim angen bod yn fathamategydd i weld y bydd bwlch ariannol anferthol, o wneud dim.

- Mae nifer y bobl sy'n ddiartref yng Ngwynedd wedi codi 35% ers 2018/19. Mae'n golygu cynnydd ariannol o £5.2 miliwn i ofalu am bobl sydd heb do uwch eu pennau y flwyddyn hon.

- Mae nifer y bobl hŷn sydd angen cefnogaeth, gofal a lles yng Ngwynedd wedi codi 400 dros y ddwy flynedd ddiwethaf.

- O Ebrill 2024 ymlaen, bydd setliad ariannol Cyngor Gwynedd gan Lywodraeth Lafur Cymru yr isaf (ar y cyd â chyngor arall) o'r 22 cyngor sir sydd yng Nghymru. Mae'r ffaith bod poblogaeth Gwynedd wedi gostwng yn fwy na'r un awdurdod arall ar ben y ffaith ein bod yn gweithredu mewn ardal ddaearyddol wledig yn rhan sylweddol o'r rheswm am hyn.

- O weithio gyda chyllidebau fel grantiau o ffynhonnellau eraill a chydweithio â phartneriaid, **bydd bwlch o £15 miliwn angen ei gau** os am gadw'r union wasanaethau a ddarperir i bobl Wynedd fel ag y maen nhw heddiw.

- 30% o gyllideb gyfan Cyngor Gwynedd ddaw o Dreth y Cyngor er mwyn addysgu ein plant, gofalu am yr henoed a chartrefu pobl sydd heb do uwch eu pennau.

- Treth y Cyngor – mae pob 0.5% o gynnydd mewn Treth y Cyngor yn golygu tua £450,000.

- Mae tua £450,000 o gyllideb y cyngor yn gyfwerth â gweithredu Tîm Gorfodaeth Stryd am flwyddyn.

## **Safbwynt Plaid Cymru Gwynedd**

- Y Blaid yng Ngwynedd sydd wedi sicrhau rheolaeth gadarn a chytbwys dros wasanaethau a chyllideb Cyngor Gwynedd dros y blynyddoedd diwethaf.
- Mae bron i **£70 miliwn** o doriadau wedi ei gorfodi ar Gyngor Gwynedd, oherwydd llymder (austerity) di-drugaredd y Llywodraeth Doriadau yn Llundain ers bron i 15 mlynedd
- Does gan y Torïaid ddim diddordeb mewn cynnal gwasanaethau cyhoeddus, yn arbennig felly, gwasanaethau cyhoeddus mewn ardaloedd gwledig o Gymru, fel Gwynedd.
- Amcan Plaid Cymru yng Ngwynedd yw gwneud pob dim posib i amddiffyn pobl Gwynedd, ond gyda storm berffaith ar y gorwel, mae'n rhaid wynebu realiti. Llai o arian = llai o wasanaethau a dirywiad yn y gwasanaethau hynny.
- Bydd y Blaid yn parhau i sicrhau bod Cyngor Gwynedd yn paratoi a blaengynllunio'r gwaith ariannol yn ofalus ac yn drylwyr, er gwaetha'r heriau sy'n ein wynebu.
- Rhaid talu gwrogaeth i staff Cyngor Gwynedd, sydd wastad yn mynd y filltir ychwanegol wrth geisio sicrhau bod gwasanaethau'r cyngor yn parhau. Ein staff yw'n ased fwyaf.
- Egwyddorion creiddiol Plaid Cymru yng Ngwynedd yw diogelu'r bregus, cynorthwyo'r gwan a chynnig y cyfleoedd gorau posib i'n trigolion. Lles ein trigolion a'n cymunedau sy'n dod flaenaf.
- Tîm Plaid Cymru sy'n gweithio ar bob lefel: ar y cyngor sir, yn Senedd Cymru ac yn San Steffan, dros drigolion Gwynedd.
- Dim ond trwy lywodraethu ein hunain y gallwn wneud gwir wahaniaeth i fywydau pobl. Annibyniaeth dros bobl Gwynedd a Chymru yw'r ffordd i roi buddiannau trigolion lleol yn gyntaf.

### **11. Materion Brys**

- a. Dyfodol y Clerc. Mae'r aelodau yn gwneud ymdrech i gael Clerc newydd.

Yn gywir, H.M. Edwards, Clerc